

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Brein onder druk: Over stress, agressie en veerkracht

Malou van Hintum, onder redactie van Katy de Kogel & Frans Leeuw, Amsterdam: Uitgeverij SWP Amsterdam, 2017, 143 pp.

Dit boek begint nogal ambtelijk met semi-overheidstaalgebruik. Het laat vervolgens een mooie samenwerking zien tussen wetenschappers, praktijkmensen en cliënten. Het boek is tot stand gekomen onder auspiciën van het Nationaal Initiatief Hersenen en Cognitie (NIHC), waar ik trouwens nog nooit van gehoord had. Dit is een landelijk opererend orgaan, dat onderzoek naar de relatie tussen hersenen en gedrag wil stimuleren om zo die relatie beter te begrijpen én om de toepassing van dat onderzoek op maatschappelijke vraagstukken te bevorderen. Het NIHC kent meerdere onderzoeksprogramma's, waaronder Hersenen en Cognitie: Maatschappelijke Innovatie in gezondheidszorg, onderwijs en veiligheid (HCMI). En onder deze paraplu vallen allerlei deelonderzoeksprogramma's en is ook het boek tot stand gekomen. Het was even zoeken wat nu precies de context was, maar met behulp van de site www.hersenenognitie.nl werd me dit duidelijk. *Brein onder druk* is een bijzonder boek om een paar redenen. Ten eerste willen de auteurs ruim baan geven aan de neuropsychologie en de neurobiologie als mogelijke additionele verklaringen voor afwijkend gedrag, zoals in het geval van agressief gedrag en psychopathie. En ten tweede laten ze zowel wetenschappers, professionals als cliënten uitgebreid aan het woord, vooral over de onderlinge samenwerking. Ten derde beschrijven ze onderzoek dat een maatschappelijk belang dient. Het Preventief Interventie Team (PIT) in Amsterdam is een voorbeeld van dit alles. Het is opgericht, in samenwerking met collega klinisch neuropsycholoog

Hanna Swaab en gemeenteambtenaren, om kinderen met ernstig (crimineel) probleemgedrag te identificeren, waarna neuropsychologisch onderzoek volgt gericht op onder andere sociale intelligentie, empathie, emotieregulatie en executief functioneren. Op basis van deze informatie bepalen de professionals van het PIT samen met andere betrokkenen (bijvoorbeeld de school) welke hulp het best bij een kind past. Onderzoek laat vervolgens zien dat 70% van de deelnemende kinderen na een jaar minder agressief en minder grensoverschrijdend gedrag laat zien. In hoofdstuk 3 ('Wie gaat er opnieuw in de fout?') wordt ingegaan op enkele bestaande gedragsinterventies om de recidieven van ex-gedetineerden en ex-tbs'ers te verlagen. Van de oud-tbs'ers recidiveert namelijk een op de vier (of tien van veertig, 25% dus!). Een cognitieve vaardigheidstraining moet helpen dit (maatschappelijk veel te hoge percentage) verder te verlagen. De auteurs zijn enthousiast over de bijdrage van de D-2-test (een test voor het langdurig vasthouden van de visuele aandacht). Een slechte score op de D-2 hangt namelijk samen met het vroegtijdig afbreken van de training. De D-2 zou dus ingezet kunnen worden als selectie-instrument voor de training, hopen de auteurs. Verderop in het boek, net als in *Hersenwerk*, worden nog enkele nieuwe biologische behandelopties voor psychopathie besproken, zoals TMS en tDCS. Al met al geen wetenschappelijk boek, maar wel een boek met een belangrijke maatschappelijke neuropsychologische inbreng. Dat is zeker uniek te noemen.